

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΕΣΚΟΥΚΗΣ

v.vescoukis@cs.ntua.gr

Το "επάγγελμα του μέλλοντος"

Τα εκπαιδευτικά συστήματα κάτι γνώριζαν σχετικά με τις πραγματικές ανάγκες σε έμψυχο δυναμικό, ίσως όχι κυριολεκτικά, αλλά από την ιστορική συλλογική διαίσθηση που διαθέτουν

Τα τελευταία χρόνια έγινε αρκετή συζήτηση σχετικά με τα "επαγγέλματα του μέλλοντος" και την αδυναμία των εκπαιδευτικών συστημάτων να καλύψουν τις ανάγκες της αγοράς σε έμψυχο δυναμικό. Πρώτοι στη ζήτηση οι επιστήμονες πληροφορικής, τηλεπικοινωνιών και συναφών ειδικοτήτων, τόσο στον τεχνικό τομέα, όσο και σε αυτόν της διοίκησης. Ιδιαίτερα κατά την περασμένη δεκαετία η ζήτηση ήταν επιτακτική και πολύ μεγαλύτερη από την παραγωγή των πανεπιστημίων, ακόμη και των αμφιλεγόμενων. Τα εκπαιδευτικά συστήματα αντέδρασαν δημιουργώντας νέα πανεπιστημιακά τμήματα για να καλύψουν τις ανάγκες της αγοράς η οποία πίεζε ασφυκτικά και ενίοτε εφάρμοζε τις δικές της λύσεις στον τομέα της

εκπαίδευσης παρά τις αντιδράσεις, και βέβαια με το αζημίωτο.

Η αγορά, την εποχή που απαιτούσε "εκεί και τότε" στελέχη πληροφορικής, λειτούργησε αποδεχόμενη ένα σύνολο παραδοχών σχετικά με την εξέλιξή της, η οποία θα είχε γενικότερες επιπτώσεις στην οργάνωση πολλών παραγωγικών και κοινωνικών διαδικασιών. Για παράδειγμα, η γενικευμένη και άμεση (τότε) διείσδυση του Internet ως μέσο πραγματοποίησης αγορών, συναλλαγών και λήψης ενημέρωσης, ήταν επιτακτική προκειμένου να εξαργηθούν (οικονομικά αλλά και θεσμικά) οι απαιτήσεις της αγοράς πληροφορικής. Για την κατάληψη μιας θέσης σε μια τέτοια επικείμενη διείσδυση ετοιμάζονταν όσοι τροφοδοτούσαν με προσδοκίες και υποσχέσεις τα "επαγγέλματα του μέλλοντος".

Σε όλα τα επίπεδα, από την προτυποποίηση, την παραγωγή, τη διακίνηση, την προσαρμογή, μέχρι την εγκατάσταση, υποστήριξη κλπ παντός είδους εξοπλισμού και τεχνογνωσίας, η υιοθέτηση της νέας πληροφορικής τεχνολογίας (η οποία έδινε δουλειά στους συναδέλφους μας και αύξανε τη ζήτηση) θεωρείτο επιτακτική για την επιτυχή διαβίωση στις νέες συνθήκες, δεδομένης πάντα της ισχύος των παραδοχών που αναφέραμε.

Μόνο που η ισχύς των παραδοχών εκείνων τελικά δεν επαληθεύτηκε. Τα καταστήματα στους δρόμους δεν

έκλεισαν και δεν έδωσαν τη θέση τους στα ηλεκτρονικά marketplaces, τα οποία δεν ήταν από πολλές πλευρές δελεαστικά. Ούτε τα μέσα ενημέρωσης και ψυχαγωγίας χρειάστηκε να αλλάξουν προς το Internet, απλά επιφορτίστηκαν με κάτι που δεν είχε (και δεν έχει...) αποδείξει την οικονομική του βιωσιμότητα κάτω από τις συγκεκριμένες συνθήκες. Παράλληλα, οι κανονισμοί του διεθνούς εμπορίου δεν επέτρεπαν όσα η κοινότητα της πληροφορικής υπόσχονταν. Ακόμη και σήμερα, η διακίνηση ειδών που πωλούνται στο Internet ακόμη και εσωτερικά στην Ευρώπη, πολύ περισσότερο από τις ΗΠΑ, δημιουργεί πονοκέφαλο σε πολλά οικονομικά επιτελεία και αν αναζητήσετε τις πρόσφατες εξελίξεις στο θέμα της ρύθμισης του ηλεκτρονικού εμπορίου από την ΕΕ, θα καταλάβετε πολλά πράγματα.

Τα υπόλοιπα είναι γνωστά. Το 1999 έγινε 2001 και οι "business servers" που είχαν πωληθεί δεν έφεραν παρά μόνο στον τίτλο τους τις πραγματικές business. Η ζήτηση προσωπικού σε πολλά μέτωπα εξαιρουμένων ενδεχομένως των τηλεπικοινωνιών και όχι της εμπορικής διάστασής τους, εκάμφθη. Την ίδια στιγμή που οι απόφοιτοι από τα νεο-ιδρυθέντα πανεπιστημιακά τμήματα αλλά και από τις πάσης φύσεως εκπαιδευτικές επιχειρήσεις, σε χώρες όπως η δική μας, βγαίνουν στην αγορά εργασίας και μόνο ρόδινα δεν βλέπουν τα πράγματα.

Πού πήγε η ευδαιμονία των επαγγελματιών του μέλλοντος; Ποιος να κατηγορηθεί για την κατάσταση; Τι έγιναν τα (τότε) μελλοντικά κέρδη των επιχειρήσεων πληροφορικής, που το 99 εξαργυρώθηκαν στα ανά τον κόσμο χρηματιστήρια; Οι όψιμοι αναλυτές μαζεύουν τα διαγράμματα προβλέψεων που σήμερα προκαλούν γέλιο και, εδώ είναι το ενδιαφέρον, διαχέουν κατηγορίες στην ετοιμότητα της αγοράς, δηλαδή όλων των "απλών ανθρώπων" να αποδεχθεί τη νέα κατάσταση, υποσχόμενοι και πάλι πολλά για το μέλλον.

Πάντως, τα εκπαιδευτικά συστήματα κάτι γνώριζαν σχετικά με τις πραγματικές ανάγκες σε έμψυχο δυναμικό, ίσως όχι κυριολεκτικά, αλλά από την ιστορική συλλογική διαίσθηση που διαθέτουν και την οποία η "αγορά" αδυνατεί να καταλάβει. Η επόμενη έκρηξη ζήτησης δεν ακούει στον τίτλο "πληροφορική" και πολύ φοβόμαστε ότι η ιστορία θα επαναληφθεί χωρίς να το καταλάβουν πολλοί. Ετσι είναι: η μετατροπή της παιδείας σε μηχανισμό ικανοποίησης των αναγκών του σήμερα, έχει σημαντικές επιπτώσεις στη διαμόρφωση της συλλογικής αντιληπτικότητας.